nieuws

Mutatie vogelgriepvirus boosdoener van massale sterfte zeevogels

nieuws

De massale sterfte die de voorbije weken in België, Nederland en Frankrijk werd vastgesteld bij wilde vogels, is het gevolg van een erg dodelijke mutatie van het vogelgriepvirus, melden het Agentschap Natuur en Bos en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Duizenden kadavers werden reeds geruimd. Vooral grote sternen worden zwaar getroffen.

16 JUNI 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 16 JUNI 2022 14:53

Lees meer over:
vogelgriep

Vogelgriep of 'aviaire influenza' wordt veroorzaakt door een virus en is altijd al aanwezig geweest in wilde vogelpopulaties. Een erg ziekmakende of hoog pathogene vorm (waaronder de H5N1-variant) circuleert de laatste jaren in Europa, zowel onder wilde vogels als bij pluimvee. Vogelgriep haalde de voorbije jaren dan ook regelmatig de media omdat een uitbraak er vaak toe leidt dat grote aantallen pluimvee in besmette bedrijven moeten worden vernietigd en een ophokplicht van kracht wordt.

16 miljoen Franse kippen geruimd

Begin 2021 dook een mutatie van het virus op die nog meer ziekmakend is voor vogels. Dit werd gevolgd door de meest dodelijke en langdurige vogelgriep-epidemie die ooit in Europa werd vastgesteld. Bij wilde vogels resulteerde dit o.a. in de sterfte van duizenden kraanvogels (in Israël), vele honderden kroeskoppelikanen (in Griekenland) en het verlies van 1/3de van de in Spitsbergen broedende populatie brandganzen. Ook dichter bij huis werd het virus bij verschillende vogelsoorten vastgesteld, voornamelijk bij eenden en ganzen, maar ook bij roofvogels en duiven. Het opduiken van deze variant bij pluimvee leidde tot het vernietigen van ruim 16 miljoen stuks pluimvee in Frankrijk sinds december 2021.

Drama in broedkolonies

Tot nu toe maakte vogelgriep bij wilde vogels vooral tijdens de wintermaanden slachtoffers. In voorgaande jaren was het virus tijdens het voorjaar het land uit. In 2022 kwam daar verandering in. Het is voor het eerst dat de vogelgriep ook in de broedperiode heerst. In de tweede helft van mei lagen er plots vele dode volwassen grote sterns in en rond broedkolonies in Frankrijk, België en Nederland.

Grote sterns zijn sierlijke zeevogels, die op meeuwen lijken. Ze overwinteren in Afrika en broeden in Europa. Analyse van de dode vogels gaf aan dat de hoog pathogene vogelgriep de doodsoorzaak was. Na de melding van de eerste gevallen werd de situatie nauwgezet opgevolgd: op amper twee weken tijd werden vele duizenden dode vogels geteld.
Enkele cijfers: in Platier d'Oye - een Frans natuurreservaat niet ver van de Belgische grens - stierven bijna 1.700 vogels van de 1.500 broedparen; in drie Nederlandse kolonies met in totaal 6.600 broedparen werden op 10 dagen tijd al circa 3.800 dode volwassen vogels geruimd. Maar ook in de kleine kolonie van Zeebrugge - die beperkt is tot 60 nesten - werden tot nu toe al 22 dode vogels gevonden.

Herstel wordt moeilijk

Dergelijke mortaliteit is voor deze soort dramatisch. Grote sterns zijn langlevende vogels, ze worden tot ruim 30 jaar oud. Tijdens hun leven brengen ze slechts een klein aantal jongen voort. Een toegenomen sterfte onder volwassen vogels heeft dan ook een groot effect op de populatie.
Bovendien broedt de volledige Europese populatie in een beperkt aantal grote kolonies van vaak vele duizenden paren. In die kolonies broeden ze erg dicht op elkaar - vaak zit er slechts enkele tientallen centimeters tussen de nesten - en de kolonies liggen vol uitwerpselen waarin het virus besmettelijk blijft. Hierdoor is de soort uitermate kwetsbaar. Door hun levenswijze kan het virus zich snel verspreiden en elke getroffen kolonie telt een aanzienlijk deel van de totale populatie. In combinatie met een trage reproductie betekent dit dat het vele tientallen jaren zal duren voor de populatie zich van deze massale sterfte zal kunnen herstellen.
De sterfte bij zeevogels beperkt zich overigens niet alleen tot grote sterns. Uit Engeland komen berichten van massale sterfte bij Jan-van-Genten (10% van de Schotse populatie werd intussen al dood aangetroffen) en grote jagers (vele honderden dode vogels op de noordelijke eilanden).
Ondertussen lijkt het erop dat ook soorten als zeekoet en papegaaiduiker door het virus worden getroffen. En ook in Vlaanderen worden dode en zieke zeevogels gemeld. Het gaat dan vooral om meeuwen en sterns. Het aantal gemelde gevallen neemt de voorbije dagen sterk toe, wat er waarschijnlijk op wijst dat de uitbraak nog maar in een beginfase zit. Dit is slecht nieuws want de getroffen soorten staan sowieso al onder grote druk van klimaatverandering, een gebrek aan prooivissen, sterfte door verstrikking in vistuig en verdwijnen van broedlocaties (o.a. door havenuitbreidingen en toenemende recreatiedruk).

Zieke of dode vogel gevonden?

Het vogelgriepvirus dat nu circuleert, is heel besmettelijk en dodelijk voor vogels, maar niet direct gevaarlijk voor mensen. De kans op humane besmetting is bijzonder klein, maar uit voorzorg is het aangewezen om geen dode of zieke vogels aan te raken.
Wie een zieke of dode vogel aantreft in de kuststreek contacteert best het gratis telefoonnummer van de influenzalijn (0800/99777). Een medewerker zal u dan verder wegwijs maken wat er met het kadaver of de zieke vogel moet gebeuren.
Indien je toch een kadaver of zieke vogel moet aanraken, draag dan wegwerphandschoenen, een wegwerpmondmasker en indien mogelijk een wegwerpoveral. Wanneer een zieke vogel naar het Vogelopvangcentrum van Oostende wordt gebracht zal het dier eerst worden onderzocht op symptomen van vogelgriep. Als het vermoeden bestaat dat het besmet is, zal het worden geëuthanaseerd om contaminatie van het opvangcentrum te vermijden (met vogelgriep besmette vogels hebben trouwens een erg lage overlevingskans). Op de website van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) vind je meer informatie over wat te doen met zieke en dode vogels.

Uitgelicht
Belgische en Nederlandse kust geteisterd door massale vogelgriepuitbraak
nieuws
Langs de Belgische kust woedt momenteel een nieuwe uitbraak van de vogelgriep. In het Vogelopvangcentrum van Oostende werden al enkele zieke vogels uit verschillende kustgemee...
15 JUNI 2022
Lees meer

Bron: INBO / ANB / Natuurpunt

Beeld: Roelf Hovinga via Twitter (@BoswachterRoelf)

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact
M • info@vilt.be

Volg ons op:
screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada